

بهبود کیفیت آمارها

تدوین استانداردهای آماری

استانداردهای آماری مجموعه‌ای از راهنماها و پیشنهادها را برای طرح‌های آمارگیری و منابع ثبتي به منظور ایجاد انسجام و افزایش کیفیت داده‌های تولیدی و مقایسه‌پذیری آنها فراهم می‌آورند و به همین دلیل برای نظام آماری کشور ضروری هستند. به‌طور معمول استانداردها در زمینه‌های تعاریف و مفاهیم، طبقه‌بندی‌ها، روش‌های آماری، پردازش داده‌های آماری، انتشار و اطلاع‌رسانی ارائه می‌شوند. بر اساس قانون، مرکز آمار ایران موظف به تهیه و ارائه روش‌ها، معیارها و استانداردهای آماری است. به همین منظور، تهیه «استانداردهای آماری در حوزه‌های اجتماعی و اقتصادی» در دستور کار مرکز قرار گرفت و در سال ۱۳۹۰ مرحله مطالعاتی آن با بررسی و شناسایی استانداردهای موضوعی تدوین شده در کشورهای مختلف و سازمان‌های بین‌المللی آغاز شد که گزارشی در این زمینه تهیه شده است.

استانداردسازی تعاریف و اژه‌های اقلام آماری دستگاه‌های اجرایی کشور

در سال ۱۳۹۰ استانداردسازی تعاریف ۳۲۰ واژه اقلام آماری مربوط به ۳ دستگاه اجرایی و دفاتر موضوعی مرکز آمار ایران در دستور کار قرار گرفت که در مجموع تعداد ۴۸۵ واژه نهایی شد. تعداد تعاریف آماری استاندارد شده به تفکیک دستگاه‌های اجرایی در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴ _ تعداد تعاریف و اژه‌های اقلام آماری استاندارد شده به تفکیک دستگاه‌های اجرایی کشور - ۱۳۹۰

ردیف	دستگاه اجرایی	تعداد واژه‌های استاندارد شده
۱	وزارت کشور	۷۶
۲	وزارت آموزش و پرورش	۲۵۰
۳	شهرداری‌ها	۳۰
۴	مرکز آمار ایران	۱۲۹
	جمع	۴۸۵

پیاده‌سازی و بازنگری طبقه‌بندی‌های بین‌المللی آماری

- مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۰ در زمینه پیاده‌سازی و بازنگری طبقه‌بندی‌های بین‌المللی، اقدامات زیر را به انجام رسانده است:
- ترجمه نسخه جدید طبقه‌بندی‌های بین‌المللی محوری محصولات (CPC2) و مشاغل (ISCO-2008)
 - بازنگری طبقه‌بندی مشاغل ایران بر اساس ISCO-2008 (این فعالیت در سال ۱۳۹۱ ادامه خواهد داشت)
 - بازنگری طبقه‌بندی‌های مورد نیاز سرشماری (طبقه‌بندی‌های فعالیت‌های اقتصادی، مشاغل، مدرک تحصیلی، رشته تحصیلی و کشورها)

نظارت بر طرح‌های آمارگیری

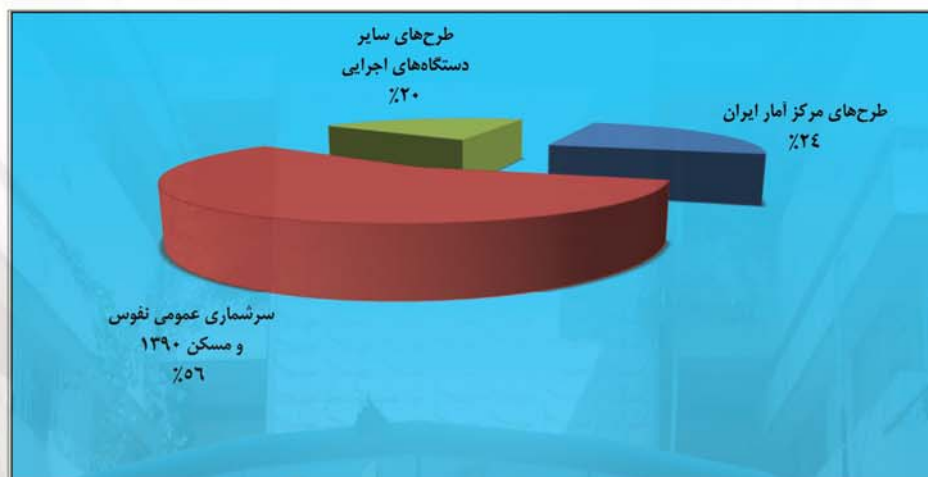
مرکز آمار ایران در راستای اجرای وظایف قانونی خود مطابق با برنامه ملی آمار و به منظور کاهش خطاهای غیر نمونه‌گیری، بر مراحل جذب نیروی انسانی، آموزش و عملیات میدانی طرح‌های آماری مرکز آمار ایران و سایر دستگاه‌های اجرایی نظارت به عمل می‌آورد. در این سال نظارت درون‌سازمانی با اختصاص اعتبار جداگانه بیشتر مورد توجه قرار گرفت و با تدوین فرم‌های نظارت

درون‌سازمانی و دریافت و جمع‌بندی گزارش‌ها به طور جدی‌تر اجرا شد. فعالیت‌های انجام شده در این زمینه، نظارت بر ۳۵ طرح مرکز، سرشماری عمومی نفوس مسکن ۱۳۹۰ و ۲ طرح از دستگاه‌های اجرایی به شرح جدول زیر است.

جدول ۵- نظارت بر طرح‌های آمارگیری مرکز آمار ایران و سایر دستگاه‌های اجرایی-۱۳۹۰

عنوان	نفر-روز نظارت
طرح‌های مرکز آمار ایران	۷۷۲
سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰	۱۷۸۶
طرح‌های سایر دستگاه‌های اجرایی:	
تهیه حساب‌های اقتصادی بخش تعاون کشور-۱۳۹۰	۱۰۵
آمارگیری از واحدهای صنفی و بازرگانی (نظارت این طرح توسط کارشناسان استان‌ها انجام شده است)	۵۳۷
جمع	۳۲۰۰

نمودار ۶- سهم نظارت بر طرح‌های آمارگیری مرکز و دستگاه‌های اجرایی-۱۳۹۰

نظام مدیریت بر مبنای هدف

تولید آمار با قابلیت اطمینان بالا و تأمین نیازهای برنامه‌ریزان، محققان و دیگر کاربران، مستلزم برنامه‌ریزی کارآمد و دقیق است. به همین دلیل مرکز آمار ایران همواره از فناوری‌های نوین جهت برنامه‌ریزی فعالیت‌ها و کنترل تحقق اهداف خود بهره برده است. در سال ۱۳۸۵ به منظور بهبود تهیه برنامه عملیاتی و کنترل و ارزیابی اهداف و فعالیت‌ها، پیاده‌سازی نظام مدیریت بر مبنای هدف در دستورکار مرکز قرار گرفته و از آن پس هر ساله با بهره‌گیری از قابلیت‌های زیاد این نظام، برنامه عملیاتی مرکز در چارچوب برنامه پنج‌ساله ملی آمار کشور تهیه و تدوین می‌شود. در این نظام، ارزیابی عملکرد در دو محور «اهداف» و «واحدهای سازمانی» صورت می‌گیرد و به طور همزمان از مزایای سیستم‌های

بهبود کیفیت آمارها

پروژه محور و ساختار محور استفاده می‌شود. بر این اساس پیشرفت و کارایی مجموع فعالیت‌های مرکز، معاونت‌ها، دفاتر و گروه‌های دفاتر در قالب گزارش‌ها و نمودارهای مناسب قابل ارائه است و می‌توان وضعیت همه اهداف و طرح‌های مرکز را به صورت ماهانه و در تمامی سطوح مورد ارزیابی قرار داد. همچنین امکان پیش‌بینی تحقق اهداف بر اساس اطلاعات گذشته فراهم است.

صلاحیت شرکت‌ها و کارشناسان مشاور آماری

تشخیص صلاحیت مشاوران آماری اعم از حقیقی و حقوقی، بر اساس آیین‌نامه تشخیص صلاحیت مشاوران به شماره ۲۰۶۳۷/ت ۲۸۴۳۷-هـ مورخ ۸۳/۴/۲۳ مصوب هیئت محترم وزیران، از دیگر وظایف مرکز آمار ایران است. این فعالیت به منظور افزایش مشارکت بخش‌های خصوصی و تعاونی در فعالیت‌های آماری، در چارچوب سیاست‌های برنامه ملی آمار کشور انجام می‌شود. در سال ۱۳۹۰ مجموعاً ۱۰۰ شرکت آماری مورد پایش قرار گرفتند که در نتیجه صلاحیت ۱۰ شرکت و ۳ کارشناس آماری تأیید، ۳۹ شرکت و ۳ کارشناس آماری تمدید و ۱۰ شرکت و ۲ کارشناس آماری رد شد و به منظور تحقق سیاست‌های کلی و راهبردهای برنامه ملی آمار کشور مبنی بر استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی و تعاونی در تولید آمار، اجرای بیش از ۵۰ درصد طرح‌های آماری سال ۱۳۹۰ در ۳۱ استان کشور به شرکت‌های آماری دارای گواهینامه فعالیت آماری واگذار شد.

ارزیابی کیفیت

مرکز آمار ایران، موظف به ارزیابی و بهبود مداوم کیفیت آمارهای حاصل از طرح‌های آمارگیری است. به همین منظور ۴ گزارش فصلی و ۲ گزارش ویژه (شامل شاخص‌های خاص) مربوط به طرح آمارگیری نیروی کار سال ۱۳۹۰ تهیه شده است. علاوه بر این، به منظور بررسی کیفیت عملیات میدانی طرح مذکور که یکی از مهم‌ترین طرح‌های آماری به دلیل تهیه اطلاعات پایه در مورد نیروی کار کشور است و با توجه به دغدغه مدیریت کلان کشور در مورد میزان صحت و دقت نتایج این آمارگیری، طرح «مصاحبه مجدد آمارگیری نیروی کار» با هدف ارزیابی نتایج آمارگیری نیروی کار از طریق محاسبه واریانس و اریبی پاسخ‌ها، پیشنهاد شد. این طرح با همکاری پژوهشکده آمار در زمستان همین سال با مصاحبه مجدد از تعدادی خانوارهای نمونه طرح اصلی آمارگیری نیروی کار اجرا شد.

راهنمایی‌های فنی به دستگاه‌های اجرایی

بند ۱۰ ماده ۳ قانون مرکز آمار ایران، این مرکز را موظف به ارائه راهنمایی‌های فنی به واحدهای آماری وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، سازمان‌های وابسته به دولت، شرکت‌های دولتی و همچنین مؤسسات بخش خصوصی و تعاونی نموده است. به همین منظور ضمن مشارکت در طراحی برخی طرح‌های نمونه‌گیری دستگاه‌های اجرایی، اقدام به ارائه راهنمایی‌های فنی به شرح زیر نموده است:

- آمارگیری‌های مربوط به تهیه حساب‌های تعاون متعلق به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
- آمارگیری از سنجش بهره‌وری و کارایی در واحدهای صنفی متعلق به وزارت صنعت، معدن و تجارت
- آمارگیری کشوری مصرف و توزیع محصولات دخانی متعلق به شرکت دخانیات ایران
- طرح تهیه اطلس خانوار